

Botkyrka kommun
medborgarcenter@botkyrka.se

2020-04-08
1 (21)
Dnr-SI 2019:10105

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Skyttbrinks gymnasium i Botkyrka kommun

Inledning

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Många skolor är i dagsläget starkt påverkade av de åtgärder som vidtas med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. För gymnasieskolan och vuxenutbildningen gäller särskilda rekommendationer. Skolinspektionen anpassar för närvarande på olika sätt sin tillsyn och granskning. Mer information finns på www.skolinspektionen.se. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Eftersom skolan fortfarande är aktiv och ska fortgå men under andra omständigheter menar Skolinspektionen dock att det är viktigt att meddela bedömningen efter den tidigare tillsynen eller granskningen som redan ägt rum. Skolinspektionen har i detta beslut satt uppföljningstiden med hänsyn till rådande omständigheter. Uppföljningstiden kan komma att förlängas ytterligare om förutsättningarna förändras. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Skyttbrinks gymnasium avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Skyttbrinks gymnasium i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att lärarna och övrig personal har en aktiv roll i uppföljning och analys av kunskapsresultaten och att det ingår som en del i det underlag som ligger till grund för rektorns beslut om utvecklingsåtgärder.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn vidareutvecklar skolans arbete med studiero i syfte att skapa en undervisning där eleverna kan koncentrera sig på skolarbetet.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp och analyserar betyg och nationella provbetyg för att säkerställa att lärares betygssättningar är så likvärdiga som möjligt.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 16 november 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och

resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till indra.kullenberg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:10105) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen är att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Det bedrivs ett aktivt jämställdhetsarbete på skolan men rektorn följer inte upp hur lärarna integrerar värdegrundsuppdraget, inklusive jämställdhetsperspektivet, i sin undervisning. Vidare visar granskningen att rektorn följer upp och analyserar skolans resultat avseende kunskaper och trygghet. Utifrån analysen fattar rektorn beslut om utvecklingsåtgärder och hur resurser ska fördelas för att bäst möta de behov som finns på skolan. Däremot medverkar inte lärarna och annan personal i uppföljningen och analysen av elevernas kunskapsresultat på gruppnivå och har med det en begränsad roll i skolans systematiska kvalitetsarbete.

Rektorn skapar goda förutsättningar för samverkan och kollegialt lärande

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. På skolan finns olika mötesforum med utsedda mötesledare där lärare, elevhälsa och övrig personal regelbundet träffas för bland annat samverkan och kollegialt lärande. Av inkommen dokumentation och intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att

mötesstrukturen består av veckovisa arbetslags- och programlagsmöten och konferenstid. Elevhälsomöten hålls varje vecka. Utöver det har skolutvecklingsgruppen, där skolledningen och representanter för båda de nationella programmen ingår, regelbundna möten.

Vidare framgår av granskningen att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen. I Skolinspektionens senaste enkät för Skyttbrinks gymnasium värderar den pedagogiska personalen att samverkan på skolan är till nytta för undervisningen högre än genomsnittet för samtliga medverkande skolor.¹ Som exempel på hur det kollegiala samarbetet ger avtryck i undervisningen lyfter lärare fram samarbete mellan olika ämnen, inspiration till hur digitalisering kan användas i undervisningen och anpassningar för enskilda elever.

Vidare visar granskningen att rektorn tydliggör skolans arbets- och förhållningssätt och att obehöriga lärare får en planerad introduktion. Av intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framgår att skolans rutiner och förhållningssätt är tydliga. Mycket av skolans arbets- och förhållningssätt går igenom vid terminsstart och rektorn håller personalen uppdaterad om eventuella förändringar genom möten och via skolans digitala plattform. Lärare uppger att rutinerna för det arbetsplatsförlagda lärandet (APL) är tydliga och att det finns framtagna ramar för hur arbetet ska bedrivas. Vidare framgår av granskningen att nyanställda lärare får en planerad introduktion i början av läsåret med bland annat en genomgång av skolans arbets- och förhållningssätt samt en introduktion av skolans digitala plattform. Nya lärare får en mentor och obehöriga lärare får extra stöd i samband med betygssättning och bedömning i form av vägledning och erfarenhetsutbyte med behöriga lärare. Skolinspektionens enkät pekar på att lärare ser positivt på den introduktion nyanställda lärare får.² Introduktionen för obehöriga lärare som börjar under påbörjad termin är dock inte lika tydligt utformad och strukturerad. Skolinspektionen vill lyfta fram att det är av vikt att obehöriga lärare, oavsett när de börjar under läsåret, får en

¹ Skolinspektionens skolenkät hösten 2018, pedagogisk personal. Indexvärdet för påståendet "Konferenserna i skolan är till nytta för undervisningen" är 6,4 (max 10) jämfört med 5,5 för samtliga medverkande skolenheter.

² Skolinspektionens enkät hösten 2018, pedagogisk personal. Indexvärdet för påståendet "På den här skolan finns det rutiner för introducera nyanställda lärare till arbetet" är 7,2 (max 10) jämfört med 6,2 för samtliga medverkande skolenheter. Även påståendet "På den här skolan finns rutiner för att handleda nyanställda lärare i arbetet" har ett högre indexvärde (7,4) än samtliga medverkande skolor (5,5).

planerad och väl avvägd introduktion som utgår från lärarens förutsättningar och behov.

Det bedrivs ett jämställdhetsarbete på skolan men rektorn följer inte upp hur lärarna integrerar jämställdhetsperspektivet i undervisningen

Granskningen visar att det bedrivs ett jämställdhetsarbete på skolan i syfte att alla elever, oberoende av könstillhörighet, har samma förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin utbildning. Elever, lärare och rektorn beskriver alla att det finns ett jämställdhetsarbete på skolan. Elever kan ge exempel på hur lärare inkluderar jämställdhet i flera olika ämnen och uppger även att pojkar och flickor behandlas lika. Skolinspektionen har även vid en lektionsobservation sett exempel på hur jämställdhetsfrågor integreras i undervisningen. Då de nationella program som finns på skolan tenderar att ha en stor majoritet av antingen flickor eller pojkar, arbetar skolan med att blanda eleverna i olika undervisningsgrupper och i olika aktiviteter där eleverna umgås över programgränserna. Vidare visar granskningen att rektorn följer upp kunskapsresultaten uppdelat på kön. Av inkommen dokumentation och av intervju med rektorn framgår att uppföljningen inte visar på stora skillnader i kunskapsresultaten mellan könen. Däremot saknas ett strukturerat uppföljningsarbete som leds av rektorn för att försäkra sig om och på vilket sätt lärarna integrerar jämställdhetsperspektivet i undervisningen och vilken effekt det ger. Rektorn känner till att lärare arbetar med jämställdhetsfrågor i undervisningen och får kännedom om det i samband med att problem identifieras och frågor lyfts. Lärare uppger att det saknas ett systematiskt uppföljningsarbete från skolledningen och motiverar det med att det är en liten skola där skolledningen vet vad lärarna gör.

Lärare och övrig personals medverkan i skolans systematiska kvalitetsarbete är begränsad

Granskningen visar att rektorn har kännedom om nulägesbilden på skolan genom att kunskapsresultat regelbundet följs upp. Däremot medverkar inte lärarna och övrig personal i arbetet med uppföljning och analys av kunskapsresultaten. Rektorn tillsammans med skolledningen följer upp skolans kunskapsresultat och elevernas upplevelse av trygghet och studiero. Skolledningen analyserar resultaten och rektorn fattar beslut om utvecklingsåtgärder utifrån den analys som görs. Skolan hade föregående läsår höga kunskapsresultat och enligt rektorn beror detta bland annat på att extra stödtimmar gavs och att förändringar i upplägget för gymnasiearbetet genomfördes. Vid en uppföljning under vårterminen 2019 identifierades att elever hade utmaningar i att nå kunskapskraven i matematik varpå rektorn beslutade att förlänga den aktuella matematikkursen med en termin och sätta in extra

specialpedagogiskt stöd. Uppföljningen av utvecklingsområdet visar att en stor majoritet av eleverna som fick kursen förlängd klarade kunskapskraven.

Vidare visar granskningen att lärare och elevhälsa inte har en aktiv roll i uppföljning och analys av kunskapsresultaten. Både lärare och elevhälsa har en god kännedom om eleverna på individnivå och kan tydligt beskriva hur de arbetar för att eleverna ska nå kunskapsresultaten. Däremot får de inte ta del av uppföljningar av kunskapsresultat på gruppnivå och analysera dessa resultat. Rektorn bekräftar till viss del detta och uppger att hen inte är förvånad över att lärarna inte känner igen de olika stegen i ett systematiskt kvalitetsarbete eftersom skolledningen inte varit tydliga med systematiken i arbetet. Däremot har lärarna och elevhälsan en aktiv roll i uppföljning och analys av elevernas upplevelse av trygghet och studiero. Lärare, elevhälsa och rektorn beskriver alla att elevernas upplevelse av trygghet och studiero följs upp och analyseras av personalen på skolan, samt att rektorn beslutat om utvecklingsåtgärder utifrån genomförda analyser.

Av granskningen framgår att rektorn, via biträdande rektor, följer upp undervisningens förutsättningar och genomförande men att uppföljningen av hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen är begränsad. Av samtliga intervjuer framgår att biträdande rektor genomför lektionsobservationer. Observationerna utgår från den lektionsstruktur som skolans lärare har att förhålla sig till. Lärare och rektorn uppger även att lärare får återkoppling efter lektionsobservationerna. I intervju uppger rektorn att uppföljningen av undervisningen sätts i relation till kunskapsresultaten och ger som exempel att undervisningen i barn- och fritidsämnena håller en hög nivå och att det finns ett samband mellan hur undervisningen bedrivs och hur eleverna presterar i dessa ämnen. Av intervju med lärare framgår däremot att rektorn inte aktivt följer upp lärarnas förutsättningar utan det är lärarna själva som lyfter saker till skolledningen och föreslår åtgärder. En lärare beskriver att det är "åt andra hållet", istället för att skolledningen följer upp lärarnas förutsättningar är det lärarna själva som tar upp det med skolledningen. Det saknas även en strukturerad uppföljning av hur lärarna integrerar värdegrundsuppdraget i undervisningen. Av intervju med lärare framgår visserligen att en viss uppföljning görs i samband med utvärderingen av skolans likabehandlingsplan och medarbetarsamtalen men att det är frågor som lärarna i sådana fall lyfter själva.

Vidare visar granskningen att skolan följer upp elevernas APL och vidtar åtgärder utifrån de uppföljningar som görs. I inkommen dokumentation och i intervjuer med elever, lärare och rektorn ges en samstämmig bild av att skolan följer upp elevernas APL-tid genom kontinuerliga arbetsplatsbesök och samtal med handledare och elever. Det framgår även att skolan agerar om elever skulle känna sig otrygga eller av något

annat skäl inte trivs på sin APL-plats. Bland annat har det hänt att elever blivit omplacerade och att skolan avbrutit samarbeten med företag.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att lärarna och övrig personal har en aktiv roll i uppföljning och analys av kunskapsresultaten och att det ingår som en del i det underlag som ligger till grund för rektorns beslut om utvecklingsåtgärder.

Skolinspektionens granskning visar att lärare och övrig personal inte deltar i arbetet med att följa upp och analysera skolans kunskapsresultat på grupp nivå. Rektorn, tillsammans med skolledningen, följer upp och analyserar kunskapsresultaten men lärare och elevhälsa är inte delaktiga i detta arbete. Lärarna och elevhälsan har god kännedom om elevernas kunskapsutveckling på individnivå men medverkar inte i uppföljningar eller analyser för att förklara bakomliggande orsaker till resultat på grupp nivå.

Rektorn behöver utveckla skolans systematiska kvalitetsarbete så att lärare och övrig personal görs delaktiga i uppföljningen av kunskapsresultaten på grupp nivå, till exempel hur kunskapsresultaten ser ut uppdelat på elevgrupp, program, ämnen, kön och inriktning. Rektorn behöver ge lärare och övrig personal förutsättningar att analysera resultaten. Detta kan med fördel göras i grupper då personalen tillsammans får ta del av resultaten och diskutera samband och bakomliggande orsaker. Av skollagen framgår att skolans kvalitetsarbete ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. I Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete lyfts fram att det är av vikt för rektorn att analysera orsaker till skillnader i kunskapsresultat mellan olika grupper, klasser och ämnen, utifrån läroplanen och nationella mål, och att göra detta tillsammans med skolans personal. Ett sätt för skolan att genomföra analysen är att dela upp arbetet över året, samtidigt som man följer upp olika områden. På det sättet kan rektorn samla ihop delanalyser över en längre tidperiod. Skolinspektionen vill även lyfta fram att rektorn bör följa upp lärarnas förutsättningar, för att ha ett underlag som visar hur förutsättningar för och

genomförande av utbildningen påverkar elevernas måluppfyllelse.³ Den analys som görs av lärare och annan personal ska utgöra en del av det underlag rektorn använder för att fatta beslut om skolans utvecklingsåtgärder.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen (2010:2039)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, Gymnasieskolans uppdrag, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4 Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr 11, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Den sammanfattande motiveringen är att undervisningen genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att utvecklas enligt läroplanens mål. Undervisningen är varierad, intresseväckande och eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Den innehåller även tydliga inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Lärarna förmedlar höga förväntningar till eleverna och anpassar undervisningens innehåll för att stimulera och utmana alla elever. Lärarna strukturerar undervisningen utifrån skolans gemensamma lektionsmodell. Eleverna ges möjlighet att reflektera över sitt eget lärande och kan påverka sin egen undervisning.

Undervisningen stimulerar och utmanar eleverna utifrån deras behov samt innehåller motiverande inslag

Granskningen visar att undervisningen har tydliga inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära och att lärarna genomgående har höga förväntningar på eleverna. Av såväl intervjuer som lektionsobservationer framgår att

³ Skolverket (2012) Systematiskt kvalitetsarbete- för skolväsendet, Skolverkets allmänna råd, Stockholm: Skolverkets publikationsservice, s 26 och 32

lärarna i undervisningen uppmuntrar och motiverar eleverna att jobba, lösa svårigheter och utmana sig själva. Eleverna är tydliga med att de upplever att lärarna tror på dem och att lärarna är duktiga på att uppmuntra och stötta. Ett exempel är att lärarna ringer hem till elever även för att prata om sådant som eleven gör bra. Eleverna är tydliga med att lärarna har höga förväntningar på dem och berättar att lärarna visar vad elever kan göra för att nå ännu längre och ger dem möjlighet att arbeta självständigt. Lärare ger som exempel att de inte endast lyfter det eleven gör bra, utan även visar vad eleven kan uppnå vid fortsatt arbete. Skolinspektionens enkät bekräftar bilden av att skolans elever värderar lärarnas tillit till deras förmåga högt.⁴

Vidare visar granskningen att lärarna anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt till elevernas behov och förutsättningar. Av lektionsbesök och intervjuer framgår att lärarna arbetar med anpassningar i undervisningen utifrån elevers behov, till exempel via digitala hjälpmedel, extra stöd när lektioner inleds och anpassade examinationsformer. Både elevhälsan och lärare beskriver att undervisningen anpassas både för elever i behov av stöd och för elever som behöver stimuleras genom mer avancerade uppgifter. En lärare berättar att elever utmanas i undervisningen genom att till exempel få ett större ansvar i samband med olika projekt. Flera elever uppger i intervju att de känner sig utmanade i skolan, att de kan få svårare och mer utmanande uppgifter men att det skiljer sig åt mellan ämnen och att det beror på hur väl lärarna känner eleverna. Skolinspektionen vill här lyfta fram att elever ska ha möjlighet att bli utmanade utifrån sina behov i samtliga ämnen och att rektorn bör säkerställa att den möjligheten finns.

Undervisningen är varierad och har en väl genomtänkt struktur

Granskningen visar att undervisningen består av varierade arbetsformer och arbetssätt samt innehåller ett aktivt lärarstöd. Av Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att det finns en balans mellan gemensamma genomgångar, samtal och diskussioner samt par-, grupp- och enskilt arbete. Lektionerna varvas med teoretiskt och praktiskt arbete och undervisningen genomförs med stöd av både läroböcker och digitala läromedel. Elever uttrycker att lektionerna är varierande och att det är så i både program- och gymnasiegemensamma ämnen.

⁴ Skolinspektionens enkät hösten 2018, elever åk 2 gymnasiet. Det samlade indexvärdet för "Tillit till elevens förmåga" är 8,0 (max 10) jämfört med 7,6 för samtliga medverkande skolenheter.

Granskningen visar även att lärarna ger eleverna det stöd de behöver för att förstå, komma igång och bibehålla koncentrationen i skolarbetet. Av intervju med elever framgår att lärarna uppmärksammar om någon elev skulle ha svårt att komma igång med en uppgift och att lärarna är duktiga på att engagera eleverna om de tycker något är mindre roligt.

Granskningen visar att skolan har en gemensam lektionsstruktur och att lärarna strukturerar sin undervisning på ett genomtänkt sätt. Av samtliga intervjuer och av lektionsobservationer framgår att lärarna strukturerar sina lektioner på liknande sätt, med en tydlig start där syfte och mål med lektionen tydliggörs och med en summerande avslutning. Elever uppger att lektionsstrukturen överlag är densamma i program- och gymnasiegemensamma ämnen även om det kan skilja sig åt något. En elev på Bygg- och anläggningsprogrammet uppger att på bygglektionerna går lärarna mer tydligt igenom innehållet i början av ett arbetsområde. Elever uppger att de känner väl till syfte och mål med sina lektioner och att lärarna är noga med att tydliggöra detta för dem. Även Skolinspektionens enkät pekar på att eleverna på Skyttbrinks gymnasium vet vad som krävs av dem.⁵

Eleverna ges möjlighet att reflektera över sitt lärande och är delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen

Granskningen visar att eleverna ges möjlighet att på olika sätt reflektera, både i undervisningen och över sitt eget lärande. På de lektioner Skolinspektionen observerade finns det flera inslag som uppmuntrar eleverna till att reflektera, bland annat ställer lärarna öppna frågor som innebär att eleverna behöver resonera, utveckla och motivera sina svar. En elev berättar att de måste kunna förklara vad de har arbetat med och att svaren måste vara mer utvecklade än att endast redovisa för vad de har gjort. Av intervjuer med elever och lärare framgår att eleverna ges möjlighet att reflektera kring sitt eget lärande i samband med utvecklingssamtal samt i individuella samtal med lärarna. Eleverna har dock en delad bild av om det är lärarna som ger eleverna möjlighet till reflektion eller om det är eleverna själva som lyfter det

⁵ Skolinspektionens enkät hösten 2018, elever åk 2 gymnasiet. Det samlade indexvärdet för "Vet vad som krävs" är 6,9 (max 10) jämfört med 6,5 för samtliga medverkande skolenheter.

med lärarna. Lärare på Barn- och fritidsprogrammet berättar att studieteknik är något som tas upp med eleverna under deras första år på skolan.

Vidare visar granskningen att eleverna involveras i utvärderingar av undervisningen. Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att lektioner ofta avslutas med vad som kallas "kärleksrundan". Syftet med "kärleksrundan" är att avsluta med ett moment där eleverna får en möjlighet att gå igenom vad som varit bra eller dåligt med lektionen och vad eleverna har lärt sig. Utöver "kärleksrundan" genomförs kursutvärderingar och lärare lyfter fram att de även utvärderar under kursens gång genom samtal med eleverna. Några lärare lyfter dock fram att utvärderingar av undervisningen och av lärarnas prestation inte sker på något strukturerat sätt och en lärare uppger att elever inte alltid vågar säga högt vad de tycker framför alla genom till exempel "kärleksrundan" och därför är det bra att även kunna utvärdera lektioner på andra sätt. Både lärare och elever kan i intervju ge konkreta exempel på när elevers åsikter lett till förändringar i undervisningens genomförande.

Vidare uppger elever att de har möjlighet att påverka undervisningens planering och innehåll. Elever ger som exempel att de efterfrågat fler praktiska moment och att lärare har ändrat undervisningen efter elevernas synpunkter och att de i idrott- och hälsa har inflytande på lektionsinnehållet inom en av läraren given ram.

Skolinspektionen har i samband med en lektionsobservation uppmärksammat en situation där läraren presenterade ett träningsprogram men även gav eleverna möjlighet att utforma sina egna program. Skolinspektionens enkät visar att elever på Skyttbrinks gymnasium skattar delaktighet och inflytande högre än genomsnittet för samtliga årskurs 2 elever i gymnasieskolan som svarat på enkäten.⁶

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Rektorns ansvar

⁶ Skolinspektionens enkät hösten 2018, elever åk 2 gymnasiet. Det samlade indexvärdet för "Delaktighet och inflytande" är 6,5 (max 10) jämfört med 5,6 för samtliga medverkande skolenheter.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen är att det finns ett gemensamt arbete för att skapa trygghet på skolan, vilket bland annat innebär att åtgärder vidtas för att öka tryggheten utifrån regelbunden kartläggning av elevernas upplevelser. Det finns också ett samlat arbete på skolan med att skapa studiero men att det skiljer sig åt mellan lärarna om de vidtar ändamålsenliga åtgärder för att upprätthålla en lugn studiemiljö.

Skolan bedriver ett medvetet arbete för att skapa trygghet

Granskningen visar att personalen på skolan har ett gemensamt förhållningssätt och bedriver ett medvetet arbete för att skapa trygghet för eleverna. Av inskickad dokumentation och i intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framkommer att det finns ett väl fungerande trygghetsarbete på skolan. Exempel på vidtagna åtgärder som satts in utifrån kartläggningar och analyser av elevernas upplevda trygghet är en ökad vuxennärvaro på vissa platser, inskaffande av ny möblering och ljudisolerande material. Personalen på skolan har ett gemensamt förhållningssätt för att skapa trygghet som bygger på relationsskapande. Av intervjuer framgår bland annat att skolan har implementerat en metod att positivt bemöta varandra genom handskakning, vilket bidrar till bättre relationer och en ökad trygghet.

Skolinspektionen observerade detta flera gånger under besöket på skolan. Majoriteten av de elever som Skolinspektionen intervjuat uppger att de är trygga på skolan och att de finns vuxna de kan vända sig till om något skulle inträffa. Däremot framgår att eleverna inte är delaktiga i analysen av de trygghetsuppföljningar som görs.

Skolinspektionen vill i detta sammanhang peka på vikten av att ge eleverna möjlighet att framföra sina tankar och åsikter kring enkätresultaten och att detta används som en del av underlaget i arbetet med att skapa och upprätthålla en trygg skolmiljö.

Granskningen visar att det på skolan bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete. Likt trygghetsarbetet utgår skolans värdegrundsarbete från skolans metod med att skaka hand med varandra men även utifrån skolans ledord "Glädje, engagemang och stolthet". Elever berättar att ledorden är något som skolan utgår ifrån vilket både lärare och rektorn bekräftar i intervju. Vidare berättar elever att lärarna är noga med att gå igenom skolans diskriminerings- och likabehandlingsplanen tillsammans med eleverna. Lärare lyfter fram att de på lektionerna tar upp olika normer för diskussion och att skolan även haft besök av en extern föreläsare som pratat om normkritik med eleverna. Elever uppger att lärarna pratar om värdegrund hela tiden. En elev berättar att frågor om värdegrund särskilt tas upp innan eleverna ska ut på APL.

Skolan bedriver ett samlat arbete för att skapa studiero men de åtgärdande insatserna för att upprätthålla studiero ger inte önskad effekt

Det framkommer av granskningen att det finns ett tydligt gemensamt och förebyggande arbete för att skapa studiero på Skyttbrinks gymnasium. Granskningen visar att studiero är något som både lärare, elever och elevhälsa diskuterar. Likt trygghetsarbetet utgör skolans relationsskapande metod med att skaka hand med alla en viktig del i det förebyggande arbetet för att skapa studiero. Som ytterligare exempel på viktiga förebyggande insatser nämner lärare skolans gemensamma lektionsstruktur och det inledande samtalet när elever börjar på skolan som ger lärarna möjlighet att lära känna eleverna. Rektorn, lärare och elevhälsa lyfter också fram att eleverna själva tar ansvar för att städa och ställa i ordning sina klassrum som ett led i att ta ansvar för sin lärmiljö.

Vidare visar granskningen att arbetet med att skapa och upprätthålla studiero varierar mellan lärare och att elever upplever att studieron brister på flera lektioner. Elever ger en blandad bild av studieron och flera elever uppger att studieron brister flera gånger i veckan, några att det är dålig studiero varje dag. Elever säger även att det varierar om lärarna tar tag i situationen när studieron brister och att åtgärder som vidtas inte alltid leder till att studieron förbättras. Representanter för elevhälsan och några lärare delar elevernas bild av att studieron varierar medan rektorn tycker att studieron är god på skolan. Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att skolan arbetar åtgärderna för att upprätthålla studiero i undervisningen. Bland annat nämns att elevhälsan kan gå in och stötta i klasser och att fler lärare kan komma in och ge stöd. En lärare berättar att i lärargruppen jämför lärarna med varandra hur olika lektioner fungerar och delar med sig av tips. Vidare framgår att skolan vid behov vidtar disciplinära åtgärder och att skolans konsekvenstrappa följs. Trots detta arbete framgår det av intervjuer med elever att det finns lektioner där eleverna har svårt att koncentrera sig.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn vidareutvecklar skolans arbete med studiero i syfte att skapa en undervisning där eleverna kan koncentrera sig på skolarbetet.

Skolinspektionens granskning visar att Skyttbrinks gymnasium behöver utveckla sitt arbete för att skapa och upprätthålla en studiemiljö präglad av studiero där eleverna ges förutsättningar att arbeta utan att bli störda av andra elever. Även om insatser görs för att skapa studiero, har elever relativt ofta svårt att fokusera på sitt skolarbete.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att i ett första steg kartlägga vilka lektioner som har en bristande studiero och utvärdera lärarnas förutsättningar för att skapa och upprätthålla en undervisning präglad av studiero. Skolinspektionens kvalitetsgranskning av skolans arbete för att säkerställa studiero lyfter fram att rektorn mer systematiskt behöver följa upp enskilda lärares undervisning utifrån ett studieroperspektiv. Även när rektorer gör besök i klassrummet och skolor använder sig av kollegialt lärande, är det ovanligt att detta leder till konkreta åtgärder för att förbättra studieron i enskilda lärares klassrum. Granskningen lyfter fram att de flesta rektorer skaffar sig information om undervisningen via elever, lärare och genom lektionsbesök, men en sådan uppföljning leder på få skolor till att förbättringsåtgärder riktas till de klassrum där de största problemen finns. Lika viktigt som att rektorn tar ansvar för att åtgärder vidtas, är att läraren inte lämnas ensam med att lösa problemen med studiero i sin undervisning. Behov som framkommer behöver mötas med lämpliga åtgärder på lärarnivå och åtgärdernas effekt behöver följas upp med metoder där eleverna görs delaktiga.⁷ Rektorn behöver sålunda undersöka vilken del av undervisningen som inte präglas av studiero och ta reda på om lärare har de förutsättningar som krävs. I de fall förutsättningarna inte är tillräckliga behöver rektorn tillsammans med lärare diskutera de behov som finns och vidta lämpliga åtgärder för att skapa en studiemiljö där eleverna kan koncentrera sig på sitt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 25 a § skollagen

8 kap. 2-3 och 3f §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen är att rektorn ger lärarna förutsättningar att samarbeta kring bedömningar och betyg och att lärarna använder olika metoder för att uppnå en likvärdig betygssättning. Däremot analyserar inte rektorn eventuella avvikelser i lärares betygssättningar och inte heller mellan nationella provresultat och

⁷ Skolinspektionens (2016) Skolans arbete för att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också, Stockholm: Skolinspektionen, sid. 6, 18-19.

kursbetyg. Den analys av avvikelser som rektorn gör av betygssättningen utgår från elevernas kunskapsresultat, och vilka insatser som kan vidtas för att öka elevernas måluppfyllelse, och inte om avvikelser i kunskapsresultaten kan bero på variationer och skillnader i lärares bedömningar.

Lärarna använder olika kvalitetssäkringsmetoder för att öka likvärdigheten i bedömning och betygssättning

Granskningen visar att rektorn skapar goda förutsättningar för lärarna att samarbeta kring bedömning och betygssättning. Av inskickad dokumentation och av intervjuer med lärare och rektorn framkommer att skolledningen avsätter mycket av den gemensamma konferenstiden för diskussioner om bedömning och betygssättning. Både lärare och rektorn lyfter fram att det finns utmaningar med sambedömningar i de ämnen där det är få lärare och att skolan har lyft frågan till huvudmannen om att de önskar mer av ett kommungemensamt bedömningssamarbete. Lärare berättar att biträdande rektor deltar på bedömningskonferenserna och att hen även ger instruktioner om vad som förväntas av sambedömningstillfällena. Vidare uppger några lärare att de använder Skolverkets stödmaterial samt att nationella prov sambedöms.

Vidare visar granskningen att lärarna har möjlighet att göra regelbundna uppföljningar av elevernas kunskapsprogression på den APL-förlagda delen av undervisningen. Av inkommen dokumentation och av intervjuer med lärare och rektorn framgår att lärarna via samtal med handledare och besök på APL-platserna får kännedom om elevernas kunskapsutveckling under APL-tiden. Lärarna berättar att eleverna får uppgifter som de ska genomföra under APL-tiden och utifrån det får handledaren och lärarna en bild av vad eleven har lärt sig. Uppgifterna utgör sedan en del av lärarnas bedömningsunderlag.

Rektorn följer inte upp och analyserar lärares bedömningar och betygssättningar

Av granskningen framgår att rektorn inte analyserar eventuella skillnader och variationer i lärares bedömningar och betygssättningar. Av intervjun med rektorn framgår att rektorn analyserar lärares betygssättningar utifrån vilka åtgärder som behövs sättas in för att elever ska nå kunskapskraven. Rektorn uppger att det är en känslig fråga och att hens roll inte är att ifrågasätta lärarnas betygssättning. Lärarna är osäkra på om rektor analyserar avvikelser i betygssättningen. Av intervju med lärare framgår att lärare själva identifierat att det fanns avvikelser i en kollegas omdömen och att de då lyfte det med rektorn varpå läraren fick skriva om omdömena.

Rektorn analyserar inte heller avvikelser mellan nationella provresultat och kursbetyg. Skyttbrinks gymnasium har betydande avvikelser i relationen mellan nationella

provresultat och kursbetyg läsåret 2018/2019.⁸ Även Skolinspektionens omdömning av skolans nationella prov 2018 i svenska 1/svenska som andraspråk visade på avvikelser.⁹ Rektorn känner till skillnaderna mellan nationella provresultat och kursbetyg men har inte gjort någon analys av orsakerna utifrån ett betygs- och bedömningsperspektiv. Rektorn berättar att skolan har vidtagit åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat utifrån nationella provresultat men inte analyserat resultaten utifrån variationer och skillnader i lärarnas bedömningar. Några lärare uppger i intervju att de känner till att det finns avvikelser mellan nationella provresultat och kursbetyg men samtidigt finns det flera lärare som inte känner till det. Det framgår även att skillnaderna inte är en fråga som lyfts i hela personalgruppen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp och analyserar betyg och nationella provbetyg för att säkerställa att lärares betygssättningar är så likvärdiga som möjligt.

Granskningen visar att rektorn behöver utveckla rutiner för att följa upp och analysera avvikelser i lärares arbete med bedömning och betygssättningen, inklusive avvikelser mellan nationella prov och kursbetyg. Detta för att säkerställa att betygen är så likvärdiga som möjligt och att de nationella proven särskilt beaktas.

Skolinspektionen föreslår att rektorn inleder ett arbete med att följa upp och analysera skillnader och variationer gällande kunskapsresultat mellan exempelvis olika elevgrupper och klasser, kurser och årskurser. Om avvikelser identifieras behöver analysen fokusera på att förklara vad dessa avvikelser beror på, utifrån lärarnas bedömning och betygssättning, och om avvikelserna är motiverade eller inte. När

⁸ Skolverkets nationella statistik visar att i engelska 5 fick 32,4 % högre kursbetyg än provresultat, motsvarande siffra för samtliga kommunala huvudmän är 15,3 %. I matematik 1A fick 34,8 % högre kursbetyg än provresultat, motsvarande siffra för samtliga kommunala huvudmän är 26,0. I svenska 1 fick 23,1 % lägre kursbetyg än provresultat, motsvarande siffra för samtliga kommunala huvudmän är 6,2 %.

⁹ Delprov C, andelen där skolenheten gjort en betydligt högre bedömning än omdömarens (minst två betygsstegs skillnad) är 64 %.

avvikelser i betygsättningen inte uppmärksammas och analyseras kan det leda till att felaktiga prioriteringar görs när utvecklingsområden ska väljas och att nödvändiga förbättringsåtgärder inte sätts in. Enligt Skolverks allmänna råd är det av vikt att rektorn för samtal med aktuell lärare om det som har identifierats och att de tillsammans diskuterar vilka insatser som behövs för att höja kvalitén på betygsättningen. Avvikelser mellan resultat på nationella prov och betyg är av särskild vikt då detta ger rektorn och lärarna möjlighet att säkerställa att lärarnas bedömningar är likvärdiga med rikets. För att kunna göra detta behöver rektorn följa upp betyg och nationella provresultat för att identifiera eventuella behov av insatser för mer rättvisande och likvärdiga betyg. Det är också viktigt att diskutera hur resultat på nationella prov särskilt beaktas vid betygsättning.¹⁰

På Skolinspektionens vägnar

X Andreas Gydingsgård

Beslutsfattare

Signerat av: Andreas Gydingsgård

X Indra Kullenberg

Föredragande

Signerat av: Indra Kullenberg

I handläggningen av ärendet har även Helena Söderberg, Clara Hammarlund och Mats Lindh medverkat.

¹⁰ Skolverkets allmänna råd (2018) Betyg och betygsättning, Stockholm: Skolverket sid. 21 och 42-44

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 20-21 februari 2020. Besöket genomfördes av Indra Kullenberg och Helena Söderberg.

Skyttbrinks gymnasium är en kommunal gymnasieskola belägen i Botkyrka kommun. Skolan erbjuder två nationella program: barn- och fritidsprogrammet och bygg- och anläggningsprogrammet. Skolan erbjuder även introduktionsprogram. Vid tiden för granskningen gick 191 elever på skolan.